

Ons kenmerk: ACM/DE/2015/207085

Zaaknummer: 15.0630.52

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven gas per 1 januari 2016 voor Cogas Infra & Beheer B.V.

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 81c, eerste lid, van de Gaswet.

Pagina
1/20

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag

T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Besluit

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Achtergrond	3
3	Juridisch kader	5
4	Procedure	9
5	Vaststelling Totale Inkomsten.....	10
6	Beoordeling Tarieven.....	15
7	Dictum	18
	Bijlage 1: Overzicht Totale Inkomsten en correcties 2016.....	19
	Bijlage 2: Tarievenblad.....	20

Besluit

1 Inleiding

1. Met dit besluit geeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) uitvoering aan artikel 81c van de Gaswet. Op grond hiervan stelt ACM jaarlijks voor iedere netbeheerder gas de tarieven vast die deze netbeheerder ten hoogste mag berekenen voor het transport van gas, de transportondersteunende diensten en voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt (hierna: transport- en aansluittarieven).
2. De transport- en aansluittarieven die ACM met dit besluit vaststelt treden in werking met ingang van 1 januari 2016. Dit besluit is van toepassing op Cogas Infra & Beheer B.V. (hierna: Cogas).
3. Dit besluit bevat twee bijlagen. Daarnaast bevat het Microsoft Excelbestand 'Inkomsten-2016-netbeheerders-gas.xlsx' zoals dat op de website van ACM te vinden is (www.acm.nl) een getalsmatige uitwerking van onderhavig besluit. De bijlagen en het Microsoft Excelbestand vormen een integraal onderdeel van het besluit.

2 Achtergrond

4. ACM houdt onafhankelijk toezicht op de gasmarkt met als doel deze markt zo effectief mogelijk te laten werken. De gasmarkt bestaat uit de segmenten productie, levering en transport van gas en het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt. Bij productie en levering van gas is sprake van een vrije markt. Voor de bijbehorende diensten in deze segmenten kunnen handelaren, zakelijke gebruikers en consumenten zelf bepalen met welk bedrijf zij een contract willen afsluiten. Bij het transport van gas en voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt is dit niet het geval. Afnemers met een aansluiting op een bepaald gastransportnet kunnen niet zelf bepalen door welke netbeheerder zij het transport willen laten verrichten. Zij zijn gebonden aan de netbeheerder die het gastransportnet beheert waar zij een aansluiting op hebben.
5. Degene aan wie een gastransportnet toebehoort is verplicht voor het beheer van dat net één of meer naamloze of besloten vennootschappen als netbeheerder aan te wijzen.¹ De aanwijzing van een netbeheerder behoeft de instemming van de minister van Economische Zaken (hierna: de Minister).² Gasunie Transport Services B.V. is aangewezen als beheerder van het landelijk gastransportnet. De meeste afnemers zijn echter niet op dit landelijk gastransportnet aangesloten, maar op een fijnmazig gasdistributienet met een regionaal karakter en veelal met een lager drukniveau (hierna: distributienet). Via het landelijk gastransportnet en het distributienet stroomt het gas naar de afzonderlijke afnemers. Beheerders van dergelijke

¹ Ingevolge artikel 2, achtste lid, van de Gaswet. Ingevolge artikel 3, eerste lid, van de Gaswet kan een rechtspersoon die de productie, de aankoop of de levering van gas verricht *niet* worden aangewezen als netbeheerder.

² Ingevolge artikel 4, tweede lid, van de Gaswet.

Besluit

distributienetten worden regionale netbeheerders genoemd. Cogas is een regionale netbeheerder gas (hierna: netbeheerder).

6. In de Gaswet zijn de beheertaken voor netbeheerders bepaald.³ Een netbeheerder heeft onder meer tot taak zijn gastransportnet op economische voorwaarden in werking te hebben, te onderhouden en te ontwikkelen op een wijze die de veiligheid, doelmatigheid en betrouwbaarheid van dat gastransportnet en van het transport van gas waarborgt en het milieu ontziet.⁴ Daarnaast heeft een netbeheerder tot taak koppelingen met andere gastransportnetten te realiseren, reparaties aan zijn gastransportnet uit te voeren⁵ en eenieder die daarom verzoekt te voorzien van een aansluiting of een aansluitpunt ten behoeve van een aansluiting.⁶ Netbeheerders hebben er belang bij dat zij de efficiënte kosten (inclusief een redelijk rendement op het daadwerkelijk geïnvesteerde vermogen voor de kapitaalverschaffers) die zij maken om te voldoen aan de wettelijke beheertaken, kunnen terugverdienen.
7. Aangezien het niet doelmatig is om meerdere gastransportnetten naast elkaar te hebben, bevinden netbeheerders zich in een monopoliesituatie. Zij ondervinden bij het beheer van hun gastransportnetten geen concurrentie van andere netbeheerders. Het ontbreken van concurrentie kan ertoe leiden dat een netbeheerder onvoldoende doelmatig werkt, te hoge tarieven in rekening brengt of tussen verschillende typen afnemers discrimineert. Afnemers worden in dergelijke gevallen benadeeld. Afnemers zijn namelijk gebaat bij een bevordering van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport. Ook indien de netbeheerder structureel een hoger rendement behaalt dan in het economisch verkeer gebruikelijk, worden afnemers benadeeld. Dat afnemers in dergelijke gevallen benadeeld worden klemt des te meer, omdat zij meestal niet in staat zijn om te kiezen voor een aansluiting op een gastransportnet van een andere netbeheerder waar zij “meer waar voor hun geld krijgen”.⁷
8. De wetgever heeft ACM daarom belast met de taak om een methode vast te stellen waarmee netbeheerders “een prikkel krijgen om net zo doelmatig te handelen als bedrijven op een markt met concurrentie”⁸ en “financiële prikkels voor zowel kwaliteit als efficiencyverbetering”⁹ ondervinden. Indien daarvan sprake is, resulteert dat naar de mening van ACM in een optimale

4/20

³ Ingevolge artikel 10b, eerste lid, van de Gaswet is het de netbeheerder niet toegestaan om goederen of diensten waarmee zij in concurrentie treden te leveren, tenzij het betreft het verrichten van de in dat artikellid limitatief opgesomde werkzaamheden. Artikel 32 van de Gaswet stelt daarbij dat een gasbedrijf een afzonderlijke boekhouding moet aanhouden voor het transport van gas.

⁴ Ingevolge artikel 10, eerste lid, van de Gaswet.

⁵ Ingevolge artikel 10, derde lid, onder a, van de Gaswet.

⁶ Ingevolge artikel 10, zesde lid, van de Gaswet.

⁷ *Kamerstukken II 2002-2003*, 28 174, nr. 28, p. 13.

⁸ *Kamerstukken II 2002-2003*, 28 174, nr. 28, p. 13.

⁹ *Kamerstukken II 2003-2004*, 29 372, nr. 3, p. 19.

Besluit

balans tussen prijs en kwaliteit van de geleverde diensten. Met de vaststelling van een dergelijke methode reguleert ACM de inkomsten van de netbeheerders. ACM beoogt daarbij een optimale balans te vinden tussen de belangen van de diverse betrokkenen. Toepassing van de reguleringsmethode leidt uiteindelijk tot een korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: x-factor), een kwaliteitsterm (hierna: q-factor) en rekenvolumina voor elke netbeheerder afzonderlijk. De x-factor, de q-factor en de rekenvolumina leiden op hun beurt weer tot inkomsten die elke netbeheerder ten hoogste mag behalen voor het transport van gas naar zijn afnemers en de transportondersteunende diensten. Uit deze maximale Totale Inkomsten worden vervolgens maximumtarieven voor de afzonderlijke diensten afgeleid. Kortom, ACM stelt een reguleringsmethode vast waarmee de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van transport worden bevorderd ten behoeve van afnemers als ware er marktwerking.

5/20

3 Juridisch kader

9. Jaarlijks stelt ACM in afzonderlijke tarievenbesluiten de maximum transport- en aansluittarieven vast die elke netbeheerder in rekening mag brengen. ACM vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe de transport- en aansluittarieven voor 2016 samenhangen met het methodebesluit voor de regionale netbeheerders gas voor de vijfde reguleringsperiode (2014-2016)¹⁰ (hierna: het methodebesluit) en de daarvan afgeleide x-factor, q-factor en rekenvolumina per netbeheerder voor de periode 2014-2016. ACM hecht hier waarde aan omdat deze begrippen onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

Van het methodebesluit en het x-factor-, q-factor- en rekenvoluminabesluit...

10. ACM heeft in het methodebesluit de methode tot vaststelling van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina voor de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016 (hierna: de vijfde reguleringsperiode) voor de regionale netbeheerders gas vastgelegd. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81 van de Gaswet:

“1. De Autoriteit Consument en Markt stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties van partijen op de gasmarkt, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld, vast. Het besluit tot vaststelling van de methode geldt voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar.

2. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te

¹⁰ Op grond van artikel 81, eerste lid, van de Gaswet.

Besluit

bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economisch verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van de netbeheerders wordt bevorderd.

3. De kwaliteitsterm geeft de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aan en heeft ten doel netbeheerders te stimuleren om de kwaliteit van hun transportdienst te optimaliseren.

4. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 81b, zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de Autoriteit Consument en Markt geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven.”

11. Vervolgens heeft ACM de methoden uit het methodebesluit toegepast om de hoogte van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina voor iedere netbeheerder afzonderlijk vast te stellen. Voor de vijfde reguleringsperiode zijn de rekenvolumina en de x- en q-factor voor Cogas gewijzigd vastgesteld met het besluit van 11 september 2014 met kenmerk ACM/DE/2014/205162. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81a, eerste lid, van de Gaswet:

“1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 81b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 81, eerste lid, vast:

- a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,*
- b. de kwaliteitsterm, en*
- c. het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld.”*

12. ACM kan de rekenvolumina, het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld, gedurende de reguleringsperiode wijzigen. De wettelijke grondslag hiervoor is neergelegd in artikel 81a, tweede lid, van de Gaswet:

“2. De Autoriteit Consument en Markt kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in dat lid bedoelde periode wijzigen.”

via het tarievenvoorstel...

13. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas en de transportondersteunende diensten (hierna: tarievenvoorstel) aan ACM. Daarbij nemen de netbeheerders onder meer het uitgangspunt van kostenoriëntatie, de tariefstructuren zoals vastgelegd in de TarievenCode Gas, de door ACM vastgestelde x-factor, q-factor en rekenvolumina en de wettelijke formule in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81b, eerste en tweede lid, van de Gaswet:

“1. Iedere netbeheerder die het transport van gas verricht dat bestemd is voor levering aan afnemers zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas aan die afnemers en de dat transport ondersteunende diensten, met inachtneming van:

Besluit

- a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,
- b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 12f of 12g,
- c. het bepaalde bij of krachtens artikel 81a,
- d. de formule:

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t = de Totale Inkomsten uit de tarieven uit het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de Totale Inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar $t-1$ en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft en

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 39e of 39f, tweede lid, voor zover deze kosten doelmatig zijn;

f. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij en krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn.

2. De Autoriteit Consument en Markt stelt een beleidsregel vast betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onder e en f.

naar het tarievenbesluit

14. ACM stelt jaarlijks voor iedere netbeheerder de tarieven vast met betrekking tot het transport van gas, de transportondersteunende diensten en de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt (hierna: tarievenbesluit). Dit tarievenbesluit bevat de transport- en aansluittarieven die afnemers van gas ten hoogste moeten betalen. Hierbij kan ACM een correctie toepassen, bijvoorbeeld in het geval dat bij eerder vastgestelde tarieven gebruik is gemaakt van onjuiste of onvolledige gegevens. De wettelijke grondslag voor het tarievenbesluit is artikel 81c, eerste of derde lid, van de Gaswet, waarbij ACM een correctie kan toepassen op grond van het tweede of vijfde lid van dat artikel:

“1. De Autoriteit Consument en Markt stelt met betrekking tot het transport van gas dat bestemd

Besluit

is voor levering aan afnemers voor iedere netbeheerder de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor de onderscheiden tariefdragers en die deze ten hoogste mag berekenen voor het transport van dat gas en de dat transport ondersteunende diensten, alsmede de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt, jaarlijks vast.

2. De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in het jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:

a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van de artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;

b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien zij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;

c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijk gegevens daarvan afwijken;

d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt.

3. Indien het voorstel niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 81b, eerste lid, aan de Autoriteit Consument en Markt is gezonden, stelt deze de tarieven voor de desbetreffende netbeheerder uit eigen beweging vast met inachtneming van artikel 81b.

(...)

5. Indien een besluit op grond van artikel 81, eerste lid, of 81a, eerste lid, bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herberekent de Autoriteit Consument en Markt de tarieven, bedoeld in het eerste lid, met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode onderscheidenlijk gecorrigeerde doelmatigheidskorting, kwaliteitsterm of rekenvolume, en verdisconteert zij de uitkomsten van deze herberekening in de eerstvolgende op grond van het eerste lid vast te stellen tarieven. Daarbij worden deze herberekening en de wijze waarop de uitkomsten daarvan in de tarieven zijn verdisconteerd separaat weergegeven.”

15. De tarieven gelden vanaf de datum van inwerkingtreding van het tarievenbesluit tot 1 januari van het jaar volgend op de datum van inwerkingtreding, ingevolge artikel 81d, eerste lid, van de Gaswet:

“1. De tarieven treden in werking op een door de Autoriteit Consument en Markt te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar, volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven.”

Besluit

4 Procedure

16. Met het methodebesluit heeft ACM op grond van artikel 81, eerste lid, van de Gaswet de methode vastgesteld tot vaststelling van de x-factor, q-factor en de rekenvolumina voor de vijfde reguleringsperiode.
17. Met het besluit van 11 september 2014 met kenmerk ACM/DE/2014/205162 heeft ACM op grond van artikel 81a, eerste lid, van de Gaswet voor Cogas een x-factor van 7,56, een q-factor van nihil en de rekenvolumina voor de vijfde reguleringsperiode gewijzigd vastgesteld. ACM hanteert in beginsel deze rekenvolumina bij het onderhavige tarievenbesluit.
18. Aan de hand van artikel 81b, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet, heeft ACM met gebruikmaking van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (hierna: cpi) voor het jaar 2016 berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd over de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd over de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2016 bedraagt 0,8%.
19. Ingevolge artikel 81c, eerste of derde lid, van de Gaswet stelt ACM voor iedere netbeheerder de tarieven voor het transport van gas en de transportondersteunende diensten, alsmede de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt, jaarlijks vast. Hierbij kan ACM een correctie toepassen op grond van het tweede of vijfde lid van dit artikel.
20. In het kader van een zorgvuldige voorbereiding van het onderhavige besluit heeft ACM zowel alle afzonderlijke regionale netbeheerders, als Netbeheer Nederland en organisaties die op de energiemarkt belangen behartigen van onder meer consumenten, zakelijke energieverbruikers en het bedrijfsleven in het algemeen, uitgenodigd voor een tweetal klankbordgroepen. ACM heeft allereerst een klankbordgroepbijeenkomst georganiseerd op 9 juli 2015. Vervolgens heeft ACM op 20 augustus 2015 een tweede klankbordgroepbijeenkomst georganiseerd. Deze overleggen hadden een informierend en consulterend karakter ten behoeve van onderhavig besluit.
21. Op 3 september 2015 heeft ACM het verzoek naar Cogas gestuurd om een tarievenvoorstel, als bedoeld in artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet, bij ACM in te dienen. Op 18 september 2015 heeft ACM het tarievenvoorstel ontvangen.
22. Op 25 september 2015 heeft ACM het tarievenvoorstel ter inzage gelegd. Tevens heeft zij dit voorstel op haar website gepubliceerd (www.acm.nl). Hiervan is mededeling gedaan in de Staatscourant.¹¹ Gedurende de termijn van de terinzagelegging, die eindigde op 9 oktober

9/20

¹¹ Staatscourant 25 september 2015, nr. 31890.

Besluit

2015, heeft ACM belanghebbenden in de gelegenheid gesteld een reactie op het tarievenvoorstel in te dienen.

23. Na ontvangst van het tarievenvoorstel heeft ACM het voorstel beoordeeld en aan Cogas aanvullende vragen gesteld, met het verzoek een toereikende onderbouwing dan wel een aangepast tarievenvoorstel voor het jaar 2016 in te dienen. Op 9 oktober 2015 heeft ACM een aangepast tarievenvoorstel vergezeld van een toereikende onderbouwing van Cogas ontvangen. Na ontvangst hiervan heeft ACM deze beoordeeld en geconcludeerd dat het voorstel aan de gestelde eisen voldoet. ACM beschouwt het tarievenvoorstel van 9 oktober 2015 daarom als definitief voorstel.

5 Vaststelling Totale Inkomsten

24. Op basis van de wettelijke formule zoals opgenomen in randnummer 13 de x- en q- factoren zoals opgenomen in randnummer 17 en de cpi zoals opgenomen in randnummer 18 stelt ACM de Totale Inkomsten (exclusief correcties) voor het jaar 2016 voor Cogas vast op EUR 18.384.066,-.
25. Op grond van artikel 81c, tweede en vijfde lid, van de Gaswet kan ACM de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren. ACM corrigeert de Totale Inkomsten 2016 (exclusief correcties) voor het volgende:
- 1) Correctie voor netverliezen gas 2016;
 - 2) Nacalculatie ORV Lokale Heffingen 2014;
 - 3) Nacalculatie Volumewijzigingen Administratief 2015;
 - 4) Nacalculatie Volumewijzigingen Codewijzigingen 2015;

In de volgende paragrafen behandelt ACM bovenstaande correcties die in de Totale Inkomsten 2016 zijn verwerkt.

26. Voorts merkt ACM op dat zij iedere netbeheerder in staat heeft gesteld om de doelmatige kosten op te geven die deze netbeheerder in 2014 en 2015 heeft gemaakt voor de verwerving van – en investering in – een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van de Minister, zoals bedoeld in artikel 81b, eerste lid, onder f, van de Gaswet. Geen van de netbeheerders heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, waardoor ACM voor deze kosten geen correctie heeft verwerkt in de Totale Inkomsten 2016. Om deze reden geeft ACM deze correctie niet weer in Bijlage 1 van dit besluit.

Besluit

5.1 Correctie voor netverliezen gas 2016

27. ACM heeft in het methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode rekening gehouden met de codewijziging van 18 juli 2013¹² waarmee per 1 januari 2015 de financiële verantwoordelijkheid voor de netverliezen gas bij de netbeheerders zou komen te liggen. ACM heeft de x-factor zodanig vastgesteld dat er over de jaren 2014 tot en met 2016 sprake was van een ingroeitraject, waarbij in 2016 de kosten voor de netverliezen gas door de Totale Inkomsten gedekt zouden worden. Door toepassing van deze systematiek wordt in de Totale Inkomsten over 2016 rekening gehouden met de volledige kosten voor netverliezen.
28. Nu de voornoemde codewijziging – voor wat betreft netverliezen gas – door de uitspraak in beroep van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb) is vernietigd,¹³ betekent dit dat er bij de vaststelling van de Totale Inkomsten 2016 ten onrechte rekening wordt gehouden met kosten voor netverliezen gas. ACM zal de hieraan gerelateerde inkomsten dan ook middels een correctie op grond van artikel 81c, tweede lid, onderdeel d, van de Gaswet, in mindering brengen op de Totale Inkomsten. Zodoende haalt ACM de vergoeding voor de inkoop van netverliezen uit de tarieven van 2016.
29. De correctie vindt als volgt plaats: eerst wordt bepaald wat de Totale Inkomsten 2016 zouden zijn met de, in het herziene x-factorbesluit van 11 september 2014 met kenmerk ACM/DE/2014/205164, vastgestelde x-factor. Vervolgens wordt bepaald wat de x-factor zou zijn geweest, indien er geen sprake zou zijn geweest van kosten voor netverliezen gas en worden aan de hand van die virtuele x-factor nogmaals de Totale Inkomsten over 2016 bepaald. Het verschil tussen deze twee bedragen – de twee verschillende Totale Inkomsten – zal als correctie worden toegepast op de Totale Inkomsten over 2016.

5.2 Nacalculatie ORV Lokale Heffingen 2014

30. In het methodebesluit heeft ACM aangekondigd na te calculeren voor het objectiveerbare regionale verschil (hierna: 'ORV') 'Lokale Heffingen'.
31. ACM beschikt nu over de feitelijke gegevens van het jaar 2014. Op grond van artikel 81c, tweede lid, onderdeel c, van de Gaswet past ACM de Totale Inkomsten 2016 aan, nu de feitelijke gegevens afwijken van de geschatte gegevens van de kosten voor de Lokale Heffingen in 2014. ACM gaat hieronder uitgebreider in op de werking van deze nacalculatie en het daarbij gehanteerde uitgangspunt.
32. Het uitgangspunt bij het nacalculeren van het ORV lokale heffingen is het verschil in de inkomsten na te calculeren dat het gevolg is van afwijkingen tussen geschatte en feitelijke gegevens voor lokale heffingen (zie ook randnummer 307 van het methodebesluit). ACM doet dit

¹² Besluit van 18 juli 2013 met kenmerk 103640/40.

¹³ ECLI:NL:CBB:2014:319..

Besluit

door het verschil te bepalen tussen enerzijds wat de netbeheerder in 2014 aan vergoeding voor lokale heffingen heeft gekregen op basis van de oorspronkelijke schatting in het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016 (verwerkt in het tarievenbesluit van 2014), en anderzijds wat de netbeheerder in 2014 aan vergoeding voor lokale heffingen zou hebben gekregen als ACM bij het nemen van het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016 had beschikt over de gerealiseerde kostengegevens over 2014. ACM vervangt dus de schatting van gegevens voor het jaar 2014 (die in het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016 gebaseerd waren op kostengegevens over 2010 tot en met 2012) door de feitelijke gegevens zoals gerealiseerd in 2014 (die de netbeheerder in 2015 heeft opgegeven in de reguleringsdata). Dit betekent dat ACM de systematiek van de x-factor gebruikt om tot een update van de vergoeding van de kosten te komen: voor de nacalculatie berekent ACM de x-factor, en daarmee de inkomsten, alsof de feitelijke gegevens al bekend waren ten tijde van het vaststellen van het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016. Deze werkwijze sluit volgens ACM het beste aan bij artikel 81c, tweede lid, onderdeel c, van de Gaswet.

12/20

33. In de praktijk betekent dit uitgangspunt het volgende voor de berekening van de nacalculatie. In de x-factorberekening zijn kostengegevens opgenomen over jaren in het recente verleden die worden gebruikt om tot een schatting van de lokale heffingen te komen. Voor de berekening van de nacalculatie worden deze kostengegevens in de oorspronkelijke berekeningsbestanden vervangen door de feitelijke kostengegevens van het jaar waarvoor de nacalculatie wordt uitgevoerd. Hierbij wordt uitsluitend een correctie toegepast voor de inflatie in de tussenliggende jaren; verder wordt de gehele berekening ongemoeid gelaten. Wat ACM betreft is dit de meest zuivere berekeningswijze van deze nacalculatie, omdat uitsluitend de kostengegevens en niet de berekening zelf worden aangepast. De nacalculatie wordt vervolgens berekend door de inkomsten die volgen uit de (virtueel) opnieuw berekende x-factor te verminderen met de oorspronkelijke inkomsten. Zowel de nieuwe als de oorspronkelijke inkomstenbedragen volgen uit het model zonder dat er wijzigingen worden aangebracht in de berekeningswijze, behoudens een correctie voor inflatie in de tussenliggende jaren.
34. De keuze om de berekening van de nacalculatie via de x-factorberekening te laten verlopen betekent tevens dat ACM niet exact het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten van de lokale heffingen vergoedt. Het belangrijkste verschil tussen wat de werkelijke kosten voor de netbeheerder waren en wat die netbeheerder uiteindelijk in totaal (dus inclusief de nacalculatie) vergoed krijgt, wordt gevormd door het zogenoemde 'ingroei-effect'. Dit ingroei-effect ontstaat wanneer de begininkomsten, die voor iedere periode het startpunt van de x-factorberekening vormen, uitsluitend gebaseerd zijn op de inkomsten van een netbeheerder aan het einde van de vorige reguleringsperiode. Wanneer in de x-factorberekening vervolgens de geschatte gegevens over lokale heffingen vervangen worden door de feitelijke gegevens, heeft dit wel invloed op de eindinkomsten van die periode (in het laatste jaar van de reguleringsperiode), maar niet op de begininkomsten. De kosten van lokale heffingen zijn immers geen parameter in het vaststellen van de begininkomsten. Via de nieuw berekende x-factor wordt hiermee uitsluitend in het laatste jaar van de reguleringsperiode het volledige

Besluit

verschil tussen werkelijk gerealiseerde en reeds vergoede lokale heffingen nagecalculeerd. In de tussenliggende jaren wordt slechts een deel van dit verschil nagecalculeerd, wat een financieel voor- of nadeel tot gevolg kan hebben voor de netbeheerder. De onderbouwing van deze werkwijze is dat dit financiële voor- of nadeel ook zo zou zijn ontstaan wanneer ACM reeds de feitelijke gegevens zou hebben gehad bij het nemen van het oorspronkelijke x-factorbesluit; ook dan zou er door de werking van de x-factorsystematiek geen exacte vergoeding van de lokale heffingen tot stand zijn gekomen.¹⁴

35. Het uitgangspunt zoals beschreven in randnummer 32 voor de nacalculatie van het ORV Lokale Heffingen 2014 is ongewijzigd ten opzichte van het uitgangspunt dat in de afgelopen jaren is gehanteerd voor deze nacalculatie. Echter, met ingang van de reguleringsperiode 2014-2016 is niet automatisch meer sprake van het ingroei-effect zoals dat beschreven is in randnummer 34. Per 1 juli 2011 beschikt ACM namelijk over de bevoegdheid om op basis van artikel 81c, vierde lid, van de Gaswet aan het begin van een nieuwe reguleringsperiode de begininkomsten vast te stellen op het efficiënte kostenniveau (ook wel 'one-off' genoemd). De kosten van lokale heffingen zijn zowel aan het begin als aan het eind van de periode een inherent onderdeel van die efficiënte kosten en worden door gebruik van deze one-off bevoegdheid dus een parameter bij het vaststellen van de begininkomsten. Wanneer nu in de nacalculatie van het ORV Lokale Heffingen de geschatte gegevens (zoals gebruikt in de oorspronkelijke x-factorberekening) vervangen worden door feitelijke gegevens, verandert niet alleen de berekening van de eindinkomsten, maar ook de berekening van de begininkomsten. De keuze om wel of niet gebruik te maken van one-off bevoegdheid is zodoende van invloed op de wijze waarop de berekening van de nacalculatie uitpakt. Het principiële uitgangspunt dat de geschatte gegevens in de berekening worden vervangen door feitelijke gegevens (zie ook de omschrijving in randnummer 32 wordt echter niet geraakt door deze keuze; het uitgangspunt blijft in beide situaties van toepassing, op dezelfde manier als het ook in vorige periodes van toepassing was.
36. In het methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode gas (2014-2016) is besloten geen gebruik te maken van de one-off bevoegdheid. Hierdoor hangen enkel de eindinkomsten in de x-factorberekening van netbeheerders gas af van schattingen van de kosten voor lokale heffingen. Dit heeft tot gevolg dat het ingroei-effect waarvan voorheen sprake was, voor gas nog steeds van toepassing is bij de nacalculatie.¹⁵
37. De berekeningswijze van de nacalculatie in dit tarievenbesluit volgt de beschrijving zoals opgenomen in randnummer 33. In de x-factorberekening voor gas voor de periode 2014-2016 wordt de schatting van de efficiënte kosten (waaronder de kosten van lokale heffingen) gebaseerd op kostengegevens uit de jaren 2010 tot en met 2012. Deze schattingen worden per

¹⁴ Zie ook: CbB 16 december 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BU7936, r.o. 4.2.2.

¹⁵ Omdat in het methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode elektriciteit (2014-2016) is besloten tot het gebruiken van de one-off bevoegdheid, verschilt de uitwerking van de berekening van de nacalculatie tussen elektriciteit en gas. Bij elektriciteit is geen sprake meer van een ingroei-effect.

Besluit

individuele netbeheerder voor alle drie de jaren vervangen door de gerealiseerde kosten in 2014. De gerealiseerde kosten volgen uit de reguleringsdata die netbeheerders in het voorjaar van 2015 bij ACM hebben aangeleverd. Daarbij worden de bedragen uit 2014 teruggerekend naar het juiste prijspeil, omdat anders de inflatie tussen 2010 (tot en met 2012) en 2014 dubbel wordt meegenomen. Uit de x-factorberekening volgt na het invullen van de nieuwe gegevens automatisch een nieuwe, 'virtuele' x-factor en bijbehorende inkomstenbedragen voor het jaar 2014. Door de werkelijke cpi van het jaar 2014 hierop toe te passen worden deze bedragen vergelijkbaar gemaakt met de oorspronkelijke Totale Inkomsten (exclusief correcties)¹⁶ voor het jaar 2014 zoals die op basis van de geschatte gegevens berekend zijn. Het verschil tussen beide inkomstenbedragen wordt voor iedere netbeheerder het nacalculatiebedrag ORV Lokale Heffingen 2014.

14/20

5.3 Nacalculatie Volumewijzigingen Administratief 2015

38. Naar aanleiding van een zienswijze van Endinet B.V, en Liander N.V. is in het methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode opgenomen dat ACM voornemens is om substantiële volumeverschuivingen over de periode 2010-2013 te verwerken in de tarieven. In de jaren 2010 tot en met 2012 hebben meer dan gebruikelijke aanpassingen van capaciteiten van aansluitingen plaatsgevonden als gevolg van het verbeteren van de administratie door netbeheerders en het aanpassen van aansluitcapaciteiten aan de wens van kleinverbruikers. Een en ander was mede het gevolg van een uitzending van het televisieprogramma "TROS Radar".
39. ACM benadrukt dat het hierbij niet gaat om gebruikelijke volumefluctuaties, maar om aanpassingen met als oorzaak een bijzondere verandering in administraties en aanpassingen van aansluitingen met naar inschatting materiële gevolgen.
40. ACM heeft de netbeheerders verzocht om de bovenbeschreven wijzigingen in de rekenvolumina over de jaren 2010 tot en met 2012 voor zowel gas als elektriciteit aan ACM kenbaar te maken.
41. Voor de nacalculatie heeft ACM per netbeheerder de gemiddelde volumewijzigingen over de jaren 2010 tot en met 2012 berekend voor de afzonderlijke kleinverbruikerscategorieën binnen de aansluit- en de transportdienst. Vervolgens zijn de gemiddelde volumewijzigingen vermenigvuldigd met de respectievelijke tarieven uit 2015 en zijn de resultaten hiervan bij elkaar opgeteld. Het hieruit voortvloeiende bedrag wordt vervolgens na indexatie gecorrigeerd op de Totale Inkomsten 2016 op grond van artikel 81c, tweede lid, onderdeel b, van de Gaswet.

¹⁶ Besluit van 11 september 2014 met kenmerk ACM/DE/2014/205162

Besluit

5.4 Nacalculatie Volumewijzigingen Codewijzigingen 2015

42. Naast de hierboven genoemde volumeverschuivingen met een administratieve achtergrond zijn per 1 januari 2015 ook twee codewijzigingen in werking getreden die vragen om een correctie op de rekenvolumes voor de reguleringsperiode 2014-2016, zoals deze in de herziene x-factorbesluiten voor de vijfde reguleringsperiode gas vastgesteld zijn. De betreffende codewijzigingen zijn de besluiten 'Codewijziging hoogtecorrectie' van 17 november 2014¹⁷ en 'Codewijziging administratieve volumeherleiding' van 11 december 2014.¹⁸
43. ACM heeft aan de netbeheerders verzocht om de bovenbeschreven volumewijzigingen in de jaren 2010 tot en met 2012 aan ACM kenbaar te maken.
44. De nacalculatie voor deze codewijzigingen worden door ACM op dezelfde wijze berekend als de eerder genoemde nacalculatie in verband met de volumeverschuivingen die een administratieve achtergrond hebben. Voor de nacalculatie heeft ACM per netbeheerder de gemiddelde volumewijzigingen over de jaren 2010 tot en met 2012 berekend voor de afzonderlijke kleinverbruikerscategorieën binnen de transportdienst. Vervolgens zijn de gemiddelde volumewijzigingen vermenigvuldigd met de respectievelijke tarieven uit 2015 en zijn de resultaten hiervan bij elkaar opgesteld. Het hieruit voortvloeiende bedrag wordt vervolgens na indexatie gecorrigeerd op de Totale Inkomsten 2016 op grond van artikel 81c, tweede lid, onderdeel b, van de Gaswet.

15/20

5.5 Vaststelling Totale Inkomsten 2016 inclusief correcties

45. ACM stelt de Totale Inkomsten Gas voor het jaar 2016 inclusief correcties voor Cogas vast op EUR 17.823.747,-. Voor de berekening van de Totale Inkomsten inclusief correcties verwijst ACM naar Bijlage 1 van het onderhavige besluit. ACM beoordeelt het tarievenvoorstel van Cogas op basis van deze Totale Inkomsten Gas 2016 inclusief correcties.

6 Beoordeling Tarieven

46. ACM heeft op 18 september 2015 het tarievenvoorstel van Cogas ontvangen. ACM beoordeelt het ontvangen tarievenvoorstel aan de hand van artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet. Daartoe toetst ACM het tarievenvoorstel onder meer aan de richtlijnen voor het tarievenvoorstel die ACM bij het verzoek aan de netbeheerders om een voorstel in te dienen heeft meegedeeld. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de Totale Inkomsten en de individuele tarieven voor iedere netbeheerder. Eveneens toetst ACM de tarievenvoorstellen aan de Tarievenscode Gas.

¹⁷ Besluit met kenmerk ACM/DE/2014/206556, zaaknummer 13.0103.52.

¹⁸ Besluit met kenmerk ACM/DE/2014/207089, zaaknummer 14.1185.52.

Besluit

47. ACM heeft geen reacties ontvangen op de gepubliceerde tariefvoorstellen.

Beoordelingskader tarievenvoorstellen

48. ACM heeft de tarievenvoorstellen van de netbeheerders op de hierna volgende punten getoetst.

49. ACM heeft in de eerste plaats beoordeeld of het tarievenvoorstel van Cogas voldoet aan de eis dat de inkomsten behaald met de aansluittarieven en de inkomsten behaald met de transporttarieven, niet meer dan 1% afwijken van de door ACM gehanteerde richtbedragen voor de transport- en aansluitdienst. In het methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode heeft ACM aangegeven dat zij bij het vaststellen van de tarieven rekening houdt met de balansfactor.¹⁹ Middels de balansfactor verdeelt ACM de Totale Inkomsten over de transport- en aansluitdienst, zodat er voor beide diensten een richtbedrag ontstaat. Hiermee zorgt ACM ervoor dat de tarieven van beide diensten op een meer kostengeoriënteerd niveau worden vastgesteld en er geen inkomsten verschuiven tussen de aansluitdienst en transportdienst. Indien een netbeheerder meer dan 1% van één van de richtbedragen afwijkt, moet daar een degelijke onderbouwing aan ten grondslag liggen.

50. Vanuit het principe van kostenoriëntatie vereist ACM dat de tariefmutaties die afwijken van de gemiddeld verwachte tariefmutatie, door de netbeheerder onderbouwd worden. Deze gemiddeld verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de toepassing van de x-factor en de cumulatieve effecten van correcties op de tarieven van 2016. Uit de kostenonderbouwing moet blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor het voorgestelde tarief tot een meer kostengeoriënteerd tarief te komen. ACM verzoekt in ieder geval om een kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) ten opzichte van de verwachte tariefmutatie.

51. In de derde plaats heeft ACM de tariefopbouw van de tarievenvoorstellen van de aansluitdienst getoetst. Aansluitingen met een kleinere aansluitcapaciteit kunnen over het algemeen voor minder kosten worden aangelegd dan aansluitingen met een grotere aansluitcapaciteit. Daarnaast moet in de tarievenvoorstellen rekening worden gehouden met het feit dat voor de aansluitcategorieën groter dan 40 m³/uur alleen het aansluitpunt wordt gereguleerd. ACM heeft getoetst of deze kostenverschillen voldoende worden weerspiegeld door de tarievenvoorstellen.

52. In de vierde plaats toetst ACM of de eenmalige aansluitvergoeding (hierna: EAV) en de periodieke aansluitvergoeding (hierna: PAV) behorende bij dezelfde aansluitcategorie in een logische verhouding tot elkaar staan. De PAV bestaat grofweg uit twee onderdelen; een deel ter dekking van de vervangingskosten van de aansluiting en een deel ter dekking van de kosten voor het operationeel houden van een storingsdienst. ACM concludeert hieruit dat de kosten die ten grondslag liggen aan de PAV logischerwijs gerelateerd zijn aan de kosten voortvloeiende uit

16/20

¹⁹ Besluit van 26 september 2013 met kenmerk ACM/DE/2013/103998/549, randnummer 151.

Besluit

de EAV en dat dit ook in de tarieven terug te zien moet zijn.

53. ACM gaat bij de vaststelling van de tarieven uit van de rechtmatigheid van het methodebesluit en het (gewijzigde) x-factorbesluit voor de vijfde reguleringsperiode. Dat het methodebesluit nog niet onherroepelijk is, doet daar niet aan af.²⁰ Artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat de werking van een besluit niet wordt geschorst door het maken van bezwaar of het instellen van beroep. Daarom gaat ACM uit van de rechtsgeldigheid en de rechtmatigheid van het genoemde methodebesluit.

Beoordeling tarievenvoorstel Cogas

54. ACM heeft het tarievenvoorstel dat binnengekomen is op 18 september 2015 beoordeeld en constateert daarbij het volgende:
55. ACM constateert dat in het tarievenvoorstel van Cogas van 18 september 2015 het capaciteitsafhankelijk tarief (TAVTc) meer decimalen bevat dan maximaal is toegestaan op grond van de invulinstructie en de Richtlijnen Controle Tarieven. ACM heeft Cogas verzocht dit tarief aan te passen. Op 9 oktober 2015 heeft Cogas een aangepast tarievenvoorstel aan ACM gestuurd. Hierin is het capaciteitsafhankelijk tarief afgerond naar het toegestane aantal decimalen van 4.
56. ACM oordeelt op grond van het hiervoor beschreven beoordelingskader dat het door Cogas op 9 oktober 2015 ingediende tarievenvoorstel voldoet aan alle in artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet genoemde eisen.

Conclusie

57. ACM acht het voorstel van Cogas in overeenstemming met voornoemd beoordelingskader.

17/20

²⁰ De beroepsprocedure bij het CBb is nog niet afgerond. Voor de tussenuitspraak van het CBb van 5 maart 2015, zie: ECLI:NL:CBB:2015:45.

Besluit

7 Dictum

58. Op grond van artikel 81c, eerste en tweede lid, van de Gaswet stelt de Autoriteit Consument en Markt de transport- en aansluittarieven voor het jaar 2016 die Cogas Infra & Beheer B.V. ten hoogste in rekening mag brengen vast overeenkomstig Bijlage 2.
59. Van dit besluit zal de Autoriteit Consument en Markt mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal de Autoriteit Consument en Markt dit besluit publiceren op haar website (www.acm.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Autoriteit Consument en Markt. Daarnaast is iedere netbeheerder verplicht om een exemplaar van de voor hem geldende tarieven voor een ieder ter inzage te leggen in al zijn vestigingen.
60. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2016.

Den Haag,
Datum: 2 december 2015

Autoriteit Consument en Markt
namens deze:

w.g.

drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Directie Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.

18/20

Besluit

Bijlage 2: Tarievenblad

ACM heeft op haar website www.acm.nl een excelbestand gepubliceerd met daarin het tarievenblad dat de maximumtarieven bevat. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en is vindbaar op de publicatiepagina van het tarievenbesluit op www.acm.nl.